

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7831956>

Madazimova Mavjudaxon Muminovna

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti nemis tili amaliy fanlar kafedrasida katta o'qituvchisi

Annotatsiya: *Ushbu maqolada nemis tilini o'qitish metodikasi va nemis tilini o'qitishda qo'llaniladigan zamonaviy texnologiyalar haqida ma'lumot berilgan.*

Kalit so'zlar: *nemis tili, o'qitish metodikasi, zamonaviy metodlar, pedagogika, metodik usullar, didaktik o'yinlar, samarali maqsadlar;*

Chet tillarni o'qitish metodikasida o'quvchilarning ta'lim jarayoniga qiziqishi, "ularning turli tadbirlarda real ishtirok etishi" masalasi tobora keskinlashib bormoqda. Buning sababi, chet tilini o'rganishning asosiy vazifasi - ona tilida so'zlashuvchilar bilan muloqot qilish qobiliyati - maktabda ko'pincha erishilmaydi. O'quvchilarning chet tilini o'rganishga yetarlicha ishtiyoqi va qiziqishi yo'qligining bir qancha sabablari borki, har bir o'qituvchining vazifasi "o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini doimo saqlab turish va oshirish"dir. Maktab o'quvchilarining e'tiborini jalb qilish usullaridan biri o'qitishning nostandart shakllari - ular "o'quvchilarning e'tiborini jalb qiladi, fanga qiziqishini oshiradi va materialni yaxshiroq o'zlashtirishga hissa qo'shadi". Darsning nostandart shakllariga ekskursiya darslari, tematik darslar, didaktik o'yinlar va, albatta, guruhlarda ishlash kiradi. Bu erda tobora ommalashib borayotgan til o'rgatishning faol usullari muhim o'rin tutadi. Faol o'qitish usullari – "o'quvchilarni o'quv materialini o'zlashtirish jarayonida faol fikrlash va amaliyotga undaydigan" usullardir. N.M.Kleyменова ta'kidlaydiki, "empirik yo'l bilan olingan bilim eng chuqur va chuqurdir". Demak, chet tilini o'rgatish samarali bo'lishi uchun darsni boshqacha tashkil etish, o'quvchilar e'tiborini jalb qilish, eng muhimi, tilni mustaqil o'rganishga undash zarurligi ko'rinib turibdi.

Bugun asosiy e'tibor talaba, uning shaxsiyati va betakror ichki dunyosiga qaratilmoqda. Shuning uchun zamonaviy o'qituvchining asosiy maqsadi - o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishining belgilangan maqsadiga eng mos keladigan ta'lim faoliyatini tashkil etish usullari va shakllarini tanlashdir. Keyingi yillarda maktablarda yangi axborot texnologiyalarini qo'llash masalasi ko'proq ko'tarilmoqda. Bu nafaqat yangi texnik vositalar, balki o'qitishning yangi shakl va usullari, ta'limjarayoniga yangicha yondashuvdir. Chet tillarini o'qitishning asosiy maqsadi maktab o'quvchilarining kommunikativ madaniyatini shakllantirish va rivojlantirish, ularni chet tilini mashq qilishga o'rgatishdir.[2] Tadqiqot jarayonida nemis tilini o'rgatish va o'rganishning mashhur usullari, internet resurslaridan foydalanildi.

Maqolani yozish jarayonida nazariy-deduktiv xulosa, tahlil va sintez, mantiqiylik tamoyillaridan foydalanildi. O'qituvchining vazifasi har bir o'quvchining tilni amaliy o'zlashtirishi uchun shart-sharoit yaratish, har bir o'quvchiga o'z faolligi va ijodkorligini namoyon etishiga imkon berishdir. ta'lim usullarini tanlashdir. O'qituvchining vazifasi chet tillarini o'qitish jarayonida talabning bilim faolligini faollashtirishdir. Hamkorlikda o'qitish, loyiha metodologiyasi, yangi axborot texnologiyalaridan foydalanish, internet resurslari kabi zamonaviy pedagogik texnologiyalar ta'lim jarayonida shaxsga yo'naltirilgan yondashuvni amalga oshirishga, bolalarning qobiliyatlari, ularning bilim olish darajasi va o'zlashtirish darajasini hisobga olgan holda o'qitishni individuallashtirishga yordam beradi. farqlanishini ta'minlaydi.

Darsni to'g'ri tashkil etish, turli o'yin va topishmoqlardan ham foydalanish yaxshi samara beradi. Nemis tili darslari misolida beradigan bo'lsak, masalan; nemis tilida "Yil fasllari" (Die Jahreszeiten) mavzusi utilmoqda. Avvalo, talabalar xonaga kirishlari bilan ular uchun fan muhitini yaratib berishimiz kerak bo'ladi. Salomlashish, yangiliklar, uy vazifalarini so'rab bo'lganimizdan so'ng, yangi mavzu nomini aytmasdan turib, mavzuga yaqinlashtiruvchi misollar keltirish kerak. Masalan: nemis tilida Welche Jahreszeiten gibt es in einem Jahr? Welche Jahreszeit ist jetzt? Welche Jahreszeit gefällt Ihnen? Mavzuga doir yangi so'zlarni odatda talabalarga yodlash uchun beramiz. Agar ularga shu so'zlar tez aytish, topishmoq tarzida aytilsa, qiziqarli bo'ladi va o'quvchining o'zlashtirishi oson kechadi. Nemis tilida fasllarga misol keltiradigan bo'lsak, masalan: Im Sommer ist kalt. Im Winter ist warm. Im Herbst ist reich. Im Frühling ist arm. Topishmoqni tarjima qilish jarayonida uni talaba oson yodida olib qoladi, shu bilan birga yil fasllarining nomlari nemis tilida(Winter-qish, Frühling-bahor, Sommer-yoz, Herbst-kuz) va antonim (kalt-sovuq, warm -iliq, reich-boy, arm-kambag'al) so'zlarni ham o'rganadi. Javob topish barobarida talaba topishmoqni bir necha bor o'qiydi hamda ixtiyorsiz ravishda xotirasida saqlab qoladi, mustaqil fikrlashni va topishmoqda keltirilgan so'zlar bilan boshqa gaplar tuzishni xam o'rganadi. Demak, topishmoqni tarjimasi: Yozda sovuq. Qishda issiq. Kuzda boy. Bahorda kambag'al – bu nima? Chuqur o'ylab, fikrlagan talaba bu topishmoqning javobi "Yer to'la" ekanini oson topadi. Bu usul o'qituvchidan ham, talabadan ham ijodkorlikni talab qiladi. "Yer to'la" so'zini tarjimasini topish uchun o'quvchi lug'atdan foydalanadi. O'ylaymizki, bu usul yaxshi samara beradi. Albatta, barcha mavzularda ham bu kabi topishmoq va tez aytishlarni topish mushkul. Lekin hammasi pedagogning mahorati va ijodkorligiga bog'liq. Bunday vaziyatlarda turli o'yinlardan ham foydalanish mumkin. O'yinlar turli maqsadlarga yo'naltirilgan bo'ladi. Ular didaktik, tarbiyaviy faoliyatini rivojlantiruvchi va ijtimoiylashuv maqsadlarida qo'llaniladi hamda o'z samarasini beradi.

Nemis tili darsi shunchaki o'yin emas. O'qituvchi va talabalar o'rtasidagi ishonch va muloqot qulayligi o'yin muhitidan kelib chiqadi. O'yin yordamida o'qituvchi talabalarni jiddiy suhbatlarga chorlaydi, har qanday real vaziyatlarni muhokama qiladi.

O'yin nemis tilini o'rganishda talabalarning kognitiv faolligini rivojlantirishga yordam beradi. U axloqiy tamoyilga ega, ishni quvonchli va ijodiy qiladi. "Chet tili darslarida o'yinlardan foydalanish" avvallari mening uslubiy mavzuim bo'lib, u bilan bir necha yillardan buyon shug'ullanaman. Mening ishimning doimiy maqsadi: yordam bilan talabalarning kognitiv, motivatsion faoliyatini faollashtirish didaktik o'yinlar... Albatta, men har kuni o'yinlardan foydalanmayman, Erst die Arbeit, dann das Spiel deydi. Shuning uchun men ularni ko'pincha darsning boshida vestibulyar apparatni isitish uchun yoki dars oxirida ishlataman. Men sizning e'tiboringizga havola etayotgan o'yinlarni men "Maktabda xorijiy tillar" eski jurnallaridan, Internetdan, shuningdek, o'z tajribamdan olingan. Umid qilamanki, hamkasblarim ularni o'z ishlarida foydali deb topishadi.

Nemis tilini o'rganishga bo'lgan qiziqishni shakllantirish va keyin uni saqlab qolish qanchalik qiyinligi hammaga ma'lum o'tgan yillar raqobat - bu ingliz tili, uning talabi shubhasizdir ... O'rta maktab o'quvchilari bilan nemis tili darsida Internet bilan ishlashning uslubiy usullarini ishlab chiqish So'nggi yillarda ko'plab o'qituvchilar o'z amaliyotlarida loyiha usuli bir qismi bo'lgan hamkorlikda o'qitish metodologiyasini tobora ko'proq qo'llamoqdalar.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. M. Xoldorova, N. Fayziyeva, F. Rixsittilayeva. «CHET TILI O'QITISHDA YORDAM QUVVOLATLARIDAN FOYDALANISH» Toshkent: Nizomiy nomidagi TDPU, 2005 yil O'. Hoshimov, I. Yoqubov. "Nemis TILI O'QITISH METODIKASI" (o'quv qo'llanma) Toshkent: "Sharq" nashriyoti, 2003;
2. Bekmuratova U. B. "chet tilini o'qitishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish" mavzusida konspekt. Toshkent - 2012
3. QARSHI DAVLAT UNIVERSITETI ROMAN-GERMAN FILOLOGIYASI FAKULTETI NEMIS TILI VA ADABIYOTI KAFEDRASI MAMATQULOVA NIGORA RUSTAM 23-bet
4. "Xalq ta'limi tizimida onlayn ta'lim berish faoliyatini yanada takomillashtirish to'g'risida" qaror
5. Shomansurov Shorasul "Maktabgacha ta'lim jarayonida xorijiy tillarni o'qitishning zamonaviy metodikasi – Xitoy tajribasida" 2018y.
6. Nazirov, B. S. (2020). Master who devoted his life to sports. Theoretical & Applied Science, (6), 78-82.